

Силабус курсу

Соціальна робота в сфері зайнятості

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань – 23 Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Освітньо-професійна програма – «Соціальна робота»

Рік навчання: 2, Семестр: 4

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.психол.н., ст.викл. **Грішин Едуард Олександрович**
доцент кафедри психології та соціальної роботи

Контактна інформація

Eddocentre@gmail.com +380961931516

Опис дисципліни

Проблема зайнятості в Україні - одна з серйозних соціальних проблем сучасного світу. Наслідками безробіття є не тільки падіння рівня матеріального стану населення, а й духовна, моральна, соціальна деградація людей. Тому вирішення проблем зайнятості - одне з першочергових завдань цивілізованої країни. Соціальна робота має у своєму арсеналі комплекс процедур, які сприяють вирішенню проблем зайнятості населення.

«Соціальна робота в сфері зайнятості» є розкриттям проблем зайнятості населення в Україні та виокремлення можливих шляхів їх вирішення, оволодіння знаннями й навичками щодо здійснення соціальної роботи у сфері зайнятості.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Методологічні першооснови соціальної роботи у сфері зайнятості.	Знати основні поняття, мета і предмет курсу. Науковий характер соціальної роботи у сфері зайнятості та її основні завдання. Засади соціальної роботи у сфері зайнятості. Методи соціальної роботи у сфері зайнятості	Тести, питання
2 / 2	2. Ринок праці та його регулювання	Знати сутність ринку праці. Сегменти ринку праці. "Гнучкий" ринок праці. Робоча сила та її показники. Працевдатне та непрацевдатне населення. Попит та пропозиція робочої сили. Трудова активність населення. Розуміти головні чинники формування трудової активності: соціально-демографічні, демо-економічні, економічні, соціо-психологічні. Проблеми сучасного ринку праці України.	Тести, питання

2 / 2	3. Зайнятість і безробіття як соціально-економічні явища і предмет соціальної роботи.	Знати поняття зайнятості. Мотивацію зайнятості. Категорії зайнятих. Основні ознаки зайнятості. Види зайнятості: повна, неповна, первинна, вторинна, зареєстрована, незареєстрована, ініціативна зайнятість. Визначення ініціативної зайнятості, Характерні риси ініціативної зайнятості. Фактори вибору ініціативної зайнятості. Визначення безробіття. Причини виникнення безробіття. Форми безробіття: природне, структурне, циклічне, приховане та інші Соціальні наслідки безробіття. Шляхи подолання безробіття. Особливості вирішення проблем безробіття в Україні. Державне регулювання зайнятості. Законодавство про працю і зайнятість, Закони України "Про зайнятість населення", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття".	Питання задачі
2 / 2	4. Трудові міграції як соціальний процес	Розуміти поняття міграції, види та форми міграцій. Стан та проблеми трудових міграцій в Україні. Види трудових міграцій молоді. Причини трудових міграцій. Соціально-економічні наслідки трудових міграцій. Механізми регулювання трудових міграцій.	Питання задачі
2 / 2	5. Державне регулювання у сфері зайнятості населення.	Усвідомлювати соціальну політику у сфері зайнятості населення: засади та механізм реалізації. Структуру системи соціальних послуг у сфері зайнятості населення. Державне соціальне страхування на випадок безробіття. Державні та територіальні програми зайнятості. Механізм регулювання зайнятості. Заходи щодо реалізації державної політики зайнятості і подолання безробіття.	Питання, задачі
2 / 2	6. Діяльність державної служби зайнятості.	Усвідомлювати державну службу зайнятості, її складові. Права ДСЗ. Функції ДСЗ. Її завдання. Засади Єдиної технології обслуговування незайнятого населення (ЕТОНН). Призначення та основні завдання Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості (ЄІАС). Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості: структура, функції. Форми та методи роботи регіональних центрів зайнятості населення. Організація обслуговування клієнтів у центрах зайнятості. Принципи взаємодії між центром зайнятості та роботодавцями, організація документообігу щодо обслуговування клієнтів у центрі зайнятості. Формування та ведення персональної картки особи, що шукає роботу. Особливості праці фахівців центру зайнятості. Психологічне розвантаження персоналу. Профілактика професійних захворювань.	Тести, питання
4 / 4	7-8. Технології соціальної роботи у сфері зайнятості	Розуміти зміст соціально-психологічної роботи у сфері зайнятості. Напрямки роботи з клієнтами служби зайнятості. Особливості інформаційного та професійного консультування. Етапи проведення консультацій у центрі зайнятості. Правила проведення співбесіди з клієнтом центру зайнятості. Довідково-інформаційні семінари для безробітних. Соціальну реабілітацію безробітних. Надання соціально-психологічної допомоги людям, які шукають роботу.	Тести, питання

2 / 2	9. Профорієнтаційна робота як інструмент регулювання зайнятості.	Володіти визначеннями професійної орієнтації. Метою профорієнтаційної роботи. Професійним самовизначення особистості. Напрямами професійної орієнтації: професійної інформації, професійна консультації, професійного відбору, професійної адаптації. Критеріями ефективності профорієнтаційної роботи. Розуміти проблеми здійснення профорієнтаційної роботи серед різних категорій населення. Профорієнтаційну діяльність центрів зайнятості, молодіжних центрів праці та соціальних служб для молоді.	Питання задачі
2 / 2	10. Професійна орієнтація як система.	Знати профорієнтаційну діяльність центрів зайнятості, молодіжних центрів праці та соціальних служб для молоді. Ярмарки вакансій. Професійну діагностику. Професійну освіту. Класифікацію професій. Основи професіографії. Професійну консультацію та агітацію. Професійне самовизначення. Професійний відбір.	Тести, питання
4 / 4	11-12. Люди з обмеженими можливостями на ринку праці.	Розуміти становище людей з обмеженими можливостями на ринку праці. Причини низького рівня зайнятості інвалідів в Україні. Вплив соціально-економічної ситуації на трудову активність людини з обмеженими можливостями. Нормативно-правове забезпечення зайнятості інвалідів, механізм його застосування. Шляхи підвищення рівня працевлаштування та зайнятості людей з обмеженими можливостями. Соціально-психологічна підтримка інвалідів. Напрямки професійної реабілітації. Надання соціальної допомоги. Удосконалення системи професійної орієнтації та професійного навчання інвалідів.	Питання тести
2 / 2	13. Гендерні аспекти зайнятості	Знати сутність поняття "гендер". Дослідження "жіночого" питання у сучасній науці. Характерні риси жіночого безробіття. Типи поведінки безробітних жінок: активно-економічна, інертно-очікувана, пасивна. Причини незайнятості жінок. Положення жінок на ринку праці. "Подвійна" зайнятість жінок Мотивації зайнятості жінок. Вторинна зайнятість жінок. Форми роботи з безробітними жінками.	Реферат питання
4 / 4	14-15. Молодь на ринку праці.	Розуміти специфіку молодіжного ринку праці. Класифікацію груп незайнятої молоді. Проблеми працевлаштування випускників навчальних закладів. Знати шляхи вирішення проблем працевлаштування та сприяння зайнятості молоді. Перешкоди створення молодіжних підприємств. Розвиток структури та організації оплачуваних громадських робіт. Молодіжні структури з перекваліфікації молоді. Діяльність центрів соціальних служб для молоді щодо вирішення проблем зайнятості.	Питання Тести Презентації

Літературні джерела

1. Історія соціальної роботи: підручник. Анатолій Фурман, Марія Підгурська. Київ. ВЦ «Академія», 2018. 160 с.
2. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с.

3. Методичні рекомендації щодо впровадження інтегрованої системи соціального захисту (наказ Мінсоцполітики від 25.02.2019 № 282).
4. Семигіна Т. В. Соціальні послуги у територіальних громадах України: інновації правового регулювання. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. №4. С. 65-75.
5. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ. Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
6. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні В. Нікітіна, О.Борисова, О.Знаткова, О.Кульга. Київ. Кондор, 2019. 468 с.
7. Шафранський В.В. Предиктори розвитку творчих спроможностей майбутніх фахівців. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2021. Вип. 64. С. 147-157.
8. Шафранський В.В., Колісник М.І. Тренінг розвитку невербальної креативності. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія*. Харків. 2022. Вип. 66. С. 376-388.
9. Яремко О., Шафранський В. Право осіб з психічними розладами на соціальні послуги у контексті правової реальності України. *Актуальні проблеми правознавства. Збірник наукових праць Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету у співпраці з НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. №3. С. 90-94.
10. Яремко О., Шафранський В. Інформування про медіацію як повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. Ужгород. 2023. №4. С. 199-206.
11. Sewpaul V. Letter to members of the IASSW Board of Directors. 3 April, 2018.
12. Social Work Treatment: Interlocking Theoretical Approaches/ Turner F.J. Oxford: Oxford University Press, 2017. 648 p.

Інтернет-ресурси

13. Класифікатор професій із змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 року № 259. URL: https://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433
14. Круглий стіл «Впровадження нового Закону України «Про соціальні послуги»: завдання для освіти та практики»/ Академія праці, соціальних відносин і туризму. 2019. 24 жовтня. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/round_table_24_10_19
15. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. №2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
16. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України №2558-III від 21.06.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2558-III>
17. Сучасна соціальна робота: чи виправдане стирання? // Перспективи розвитку соціальної педагогіки в Україні: Матеріали круглого столу (24 травня 218 року, Київ) / за ред О.В. Чуйко. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 84-89. URL: <http://www.psy.univ.kiev.ua/ua/scientificpublications/perspektyvy-rozvytku-sotsialnoi-pedahohiky-v-ukraini>
18. Global Social Work Statement of Ethical Principles /IASSW, 2018. URL: <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2018/04/Global-Social-Work-Statement-of-Ethical-Principles-IASSW-27-April-2018-1.pdf>
19. Interim Education Commission / IFSW. URL: <https://www.ifsw.org/ifsw-commissions/interim-education-commission/>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних У процесі вивчення дисципліни “Соціальна робота в сфері зайнятості” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів: поточне тестування та опитування; підсумкове тестування за кожним модулем; оцінювання тренінгу та самостійної роботи; підсумковий екзамен.

- **Політика щодо дедлайнів і перескладання.** Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу керівництва факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Використання друкованих та електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та з дозволу керівництва факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль 1	Поточне опитування	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (8 занять, 8 тем – 8 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на 8 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань, кожне з яких має 5 балів і двох теоретичних питань, кожне з яких має по 25 балів.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять, 7 тем – 7 оцінок). 2. Модульний контроль 1 проводиться на 15 практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань, кожне з яких має 5 балів і двох теоретичних питань, кожне з яких має по 25 балів.		Оцінювання за організацію та проведення соціологічного дослідження	1. Написання реферату, який включає теоретичну та практичну частину. Теоретична частина оцінюється в 20 балів, практична частина - 40 балів 2. Захист реферату - 40 балів	10 тестів по 2 бали 2 теоретичні запитання по 40 балів

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)